

IPY-HANKKEEN 4. TYÖPAJA

Neuvottelumenettely hankintamenettelynä & tarjousten vertailu ja vertailuperusteet

Tuusula 11.11.2014

Specialist Partner, asianajaja, VT, KTM Mika Pohjonen
Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy

Neuvottelukutsut ja alustavat tarjouspyynnöt

- Hankintalaki 43 §
 - Neuvottelumenettelyssä ja kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä ehdokkaille esitettävässä neuvottelukutsussa on oltava tarjouspyyntö tai mahdollinen hankekuvaus taikka ilmoitus siitä, mistä mainitut asiakirjat ovat saatavissa, määräaika asiakirjojen pyytämiselle sekä tieto asiakirjoista mahdollisesti perittävän maksun suuruudesta ja maksutavasta.
 - Neuvottelukutsussa on oltava 41 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot. Kilpailullista neuvottelumenettelyä koskevassa neuvottelukutsussa ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa tarjousaikaa, mutta siinä on ilmoitettava tieto neuvotteluvaiheen alkupäivästä, osoitteesta, jossa neuvottelut tullaan käymään, sekä neuvotteluissa käytettävästä kielestä.

Neuvottelukutsut ja alustavat tarjouspyynnöt

- Hankintalaki 41 § 1momentti
 - Tarjouspyynnössä tai soveltuvin osin hankintailmoituksessa on oltava:
 - 1) hankinnan kohteen määrittely noudattaen, mitä teknisten eritelmien ja vaatimusten esittämisestä 44 ja 45 §:ssä säädetään, sekä hankinnan kohteeseen liittyvät muut laatuvaatimukset;
 - 2) viittaus julkaistuun hankintailmoitukseen;
 - 3) määräaika tarjousten tekemiselle;
 - 4) osoite, johon tarjoukset on toimitettava;
 - 5) kieli tai kielet, joilla tarjoukset on laadittava;
 - 6) ehdokkaiden tai tarjoajien taloudellista ja rahoituksellista tilannetta, teknistä kelpoisuutta ja ammatillista pätevyyttä koskevat ja muut vaatimukset sekä luettelo asiakirjoista, joita ehdokkaan tai tarjoajan on tätä varten toimitettava;
 - 7) tarjouksen valintaperuste sekä käytettäessä kokonaistaloudellista edullisuutta tarjouksen vertailuperusteet ja niiden suhteellinen painotus tai kohtuullinen vaihteluväli taikka poikkeuksellisissa tapauksissa vertailuperusteiden tärkeysjärjestys; sekä
 - 8) tarjousten voimassaoloaika.

Neuvottelukutsut ja alustavat tarjouspyynnöt

- Erityisalojen hankintalaki 37 §
 - Neuvottelumenettelyssä tarjoajia on kirjallisesti pyydetävä saapumaan neuvotteluun. Tarjouspyyntö tai neuvottelukutsu on lähetettävä kaikille tarjoajille samanaikaisesti. Tarjoajille esitettävään kutsuun on liitettävä tarjouspyyntöasiakirjat tai, jos ne on asetettu saataville sähköisesti, ilmoitus siitä, mistä mainitut asiakirjat ovat saatavissa. Kutsussa on lisäksi ilmoitettava määräajat asiakirjoja koskevan pyynnön esittämiselle ja tarjouksen jättämiselle sekä asiakirjoista mahdollisesti perittävistä maksuista ja maksutavoista.
 - Jos tarjouspyyntöasiakirjat ovat muun kuin hankintayksikön hallussa, kutsussa on ilmoitettava yhteystiedot ja osoite, josta tarjousasiakirjoja voi pyytää, sekä asetettava tarvittaessa määräaika tarjousasiakirjoja koskevan pyynnön esittämiselle.

Neuvottelukutsut ja alustavat tarjouspyynnöt

- Neuvottelumenettelyssä ei saa neuvotella seuraavista asioista
 - Vähimmäisvaatimukset
 - Tarjousten vertailuperusteet

Johtopäätös

- Neuvottelukutsu ja alustava tarjouspyyntö
 - Suositeltavaa laatia lyhyt luettelo ehdottomista vähimmäisvaatimuksista, joista ei neuvotella ja joita ei muuteta. Tarvittaessa mahdollista ilmoittaa vähimmäisvaatimukset vaihteluvälillä
 - Suositeltavaa ilmoittaa muut asiat neuvottelukutsussa ja alustavassa tarjouspyynnössä hankintayksikön tavoitteiksi, joista neuvotellaan ja joita voidaan muuttaa
 - Tarjousten vertailuperusteet tulee laatia lopullisiksi. Niitä ei saa muuttaa

Vaihtoehtoiset tarjoukset

- Markkinaoikeus 17.12.2013 (519/13)
 - Tarjoajia on pyydetty jatkoneuvottelujen aikana antamaan uudet tarjouksensa paitsi hankintayksikköjen taholta määriteltyjen säästöehdotusten perusteella niin myös osin kyseisten tarjoajien itsensä esittämien säästöehdotusten perusteella. Tarjoajien tarjouksiinsa esittämät säästöehdotukset eivät ole kaikilta osin koskeneet samoja suunnitelmamuutoksia.
 - Markkinaoikeus: Hankintayksikköjen olisi tarjoajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi tullut kyseessä olevassa hankintamenettelyssä itse määritellä ne suunnitelmamuutokset, joiden avulla hankkeen kustannuksia pyritään alentamaan.
 - Merkitystä ei ole annettava sille, että hankintayksiköt ovat itse nimittäneet pyytämiään, edellä kuvattuja säästöehdotuksia käsittäviä tarjouksia vaihtoehtotarjouksiksi.

Vaihtoehtoiset tarjoukset

- Suositeltavaa, että hankintayksikkö pyytää tarjoajien esittämät vaihtoehdot neuvottelumenettelyn kuluessa ja määrittelee itse, missä määrin vaihtoehtoiset ratkaisut huomioidaan
- Hankintayksikkö pyytää lopulliset tarjoukset kaikilta tarjoajilta samalla hankinnan sisällöllä ja ehdoilla

Neuvottelumenettelyn vaiheet

- Hyvä menettelytapa ilmoittaa neuvottelumenettelyn vaiheet ja aikataulu (alustavasti muutosvarauksella)

Tasapuolisuus neuvotteluissa

- Kaikkia tarjoajia on kohdeltava tasapuolisesti neuvotteluissa
 - Neuvotellaan samoista asioista
 - Varataan sama aika neuvotteluihin
 - Varataan tarjoajille sama mahdollisuus esitellä tarjoustaan
 - Kaikkien tarjoajien kanssa neuvotellaan yhtä monta kierrosta
 - Kaikille tarjoajille annetaan samat tiedot ja vastaukset

Tasapuolisuus neuvotteluissa

- Neuvotteluiden ja työpajojen järjestys tarjoajien kesken arvotaan ja seuraavalla kierroksella käytetään käännettyä järjestystä
- Neuvotteluissa käytyjen keskusteluiden perusteella tarjouspyyntöasiakirjoja tarkennetaan eikä muilla neuvotteluissa annetuilla tiedoilla ole merkitystä

Tasapuolisuus neuvotteluissa

- Markkinaoikeus 17.12.2013 (519/13)
 - Hankintayksikön asiassa esittämän selvityksen mukaan tarjoajien kanssa käytyjen neuvottelujen sisältö on osaltaan riippunut tarjoajien kohdistamasta mielenkiinnosta eri osa-alueita kohtaan. Yksityiskohtaista selvitystä neuvottelujen kulusta ei hankintayksikkö kuitenkaan ole pystynyt esittämään, sillä neuvotteluista ei hankintayksikön esittämään mukaan ole laadittu pöytäkirjoja.
 - Hankintayksikkö on kertonut ainakin yhdelle tarjoajalle, että myös eräsiirtona tapahtuva tiedonsiirto on ollut hyväksyttävää. Sen sijaan hankintayksikkö ei ole osoittanut, että se olisi antanut vastaavaa tietoa ainakaan valittajalle.
 - Markkinaoikeus katsoo, ettei hankintayksikön tapa toteuttaa neuvottelut tarjoajien kanssa ole ollut hankintamenettelyn avoimutta sekä tarjoajien tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua koskevien periaatteiden mukaista.

Menettely neuvotteluissa

- Neuvottelut voidaan videoida (käytetään aika harvoin, eikä hankintalaki edellytä tätä)
- Neuvotteluista voidaan laatia ns. neuvottelupöytäkirja (käytetään harvoin eikä hankintalaki edellytä tätä)
- Hyvä menettelytapa, että neuvotteluista laaditaan pöytäkirja tai muistio, johon kirjataan
 - Osallistujat
 - Neuvottelun aikataulu ja ohjelma (neuvotellut asiat)
- Muutokset tehdään suoraan tarjouspyyntöasiakirjoihin muokkausmerkinnöin ja vain näillä muutoksilla on merkitystä ja tarjous tulee tehdä niiden mukaan

Menettely neuvotteluissa

- Neuvotteluissa voidaan käyttää myös puolueetonta tarkkailijaa
 - EU:n uusi hankintadirektiivi: Tarvittaessa hankintaviranomaisia olisi kannustettava nimeämään hankepäällikkö talouden toimijoiden ja hankintaviranomaisten hyvän yhteistyön varmistamiseksi hankintamenettelyn aikana
- Neuvotteluissa ei saa paljastaa muiden tarjousten sisältöä eikä tarjousten sen hetkistä arvioitua paremmuusjärjestystä (ns. kirittäminen ei ole sallittua)

Työpajat

- Tarjoajien kanssa voidaan järjestää yhteisiä työpajoja, joissa esimerkiksi tarjoaja suorittaa tehtäviä tai tehtäviä suoritetaan yhdessä
- Työpajasuoritukset voivat olla osa tarjousten vertailua ja pisteytystä
- Voidaan arvioida saavutettua ratkaisua tai henkilöiden työskentelyä taikka molempia
- Jos arvioidaan tiettyjen avainhenkilöiden suoritusta, tärkeää, että tehtävien suorittamiseen osallistuvat kyseiset avainhenkilöt
- Voidaan arvioida yksittäisiä henkilöitä, kuten projektipäällikkö, tai tiimiä

Tarjousvertailu

- Markkinaoikeus 30.11.2012 (408/12)
 - Esimerkiksi opetussuunnitelman sisällöstä on ilmoitettu, että tarjous saa pisteitä seuraavasti:
 - 5 pistettä:
”Vastaa tarjouspyynnön koulutuskuvausta erittäin hyvin. Hyvä ja selkeä kuvaus (sisällöt, tavoitteet, kohderyhmät, mahdollinen näyttöjen järjestäminen, tarjotut valinnaisuudet).”
 - 3 pistettä:
”Vastaa tarjouspyynnön koulutuskuvausta hyvin. Osa kuvattu hieman puutteellisesti (sisällöt, tavoitteet, kohderyhmät, mahdollinen näyttöjen järjestäminen, tarjotut valinnaisuudet).”
 - 1 pisteen:
”Vastaa tarjouspyynnön koulutuskuvausta tyydyttävästi. Kuvattu suppeasti (sisällöt, tavoitteet, kohderyhmät, mahdollinen näyttöjen järjestäminen, tarjotut valinnaisuudet).”
 - 0 pistettä:
”Vastaa tarjouspyynnön koulutuskuvausta yleisellä tasolla. Kuvaus suppea ja puutteellinen (sisällöt, tavoitteet, kohderyhmät, mahdollinen näyttöjen järjestäminen, tarjotut valinnaisuudet).”

Tarjousvertailu

- Markkinaoikeus toteaa, että hankintapäätöksen liitteenä ollut vertailuasiakirja on ollut sama kuin tarjouspyynnön liitteenä ollut Tave2-taulukko ainoastaan täydennettynä tarjoajille annetuilla pisteillä
- Hankintapäätöksessä tai mainitussa Tave2-taulukossa ei ole esitetty muita perusteluja pisteytykselle kuin mitä taulukossa on esitetty tarjousten vertailusta ja pisteytyksestä taulukon ollessa jo tarjouspyynnön liitteenä

Tarjousvertailu

- Markkinaoikeus: Taulukossa on katsottava lähinnä selvitetyn niitä seikkoja, jotka hankintayksikkö ottaa huomioon kunkin vertailuperusteen alakohdan osatekijän vertailussa, eikä sitä, millä perusteilla tarjoukset ovat saaneet pisteitä kustakin arvioitavasta kohdasta
- Hankintapäätösasiakirjoissa ei ole selvitetty, mihin konkreettisiin tarjouksista ilmenneisiin eroavaisuuksiin suoritettu pisteytys on perustunut
- Hankintapäätöksestä ei ole ilmennyt, miten tarjouksia on kunkin osatekijän osalta vertailtu suhteessa toisiinsa ja mihin tarjousten sisällöllisiin eroavaisuuksiin suoritettu pisteytys ja hankintapäätös ovat perustuneet
- Markkinaoikeus katsoo, että hankintayksikkö on näin ollen menetellyt hankintapäätöstä perustellessaan hankintalain 73 §:n vastaisesti

Mika Pohjonen

Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy

Eteläranta 8 / PL 333

00131 Helsinki

Puh. (09) 2288 4454

GSM 0400 735 742

Email mika.pohjonen@hannessnellman.com

www.hannessnellman.com

KIITOS!